

Communes A+ Large Letter

היפ

INTERNATIONAL
COMMUNES DESK

שולחן הקומונות
הבינלאומי

תוכן העניינים

- 3
הקואופרטיב הצרכני "העגלה"
- 5
בית חדש לקיבוץ משעול
- 7
**בקשה להתנדבות בחווה
אקולוגית בארה"ב**
- 8
**התכנסות של קהילות קאמפהיל
והאגודה הבינלאומית לחקר
קהילות (ICSA)**
- 10
יש מה ללמוד מההוטרים
- 11
**מנות מן המטבח המשותף - סופלה
שוקולד**
- 12
ביקור בטוויין אוקס, ארה"ב
- 14
**בנק אופק, בנק הקואופרטיבי
הישראלי הראשון**
- 17
**אמונה, פרקי לימוד משולחן
הקומונות הבנלאומי**
- 21
**קהילה אקולוגית חדשה בקיבוץ
לוטן**
- 22
כנס קהילות יעודיות יהודיות

בהנאה
גדולה ורבה
אנו מברכים
את יציאתו
לאור של קול
מס' 6.

החדשות הגדולות הן שיש לנו עורך
חדש לעיתון, הדר פלגי. הדר הוא מורה
בעיסוקו, מה שמזכיר לנו את הבדיחה
"מורים ראויים להרבה קרדיט. כמובן
שאם נשלם להם יותר הם לא ידדקו
לזה". בהצלחה הדר וברוך הבא לצוות.

רציתי להגיד תודה גדולה לליאור
שלמשך שלוש שנים ערך את קול והפך
לשותף בעל ערך רב של שולחן
הקומונות העולמי. אאחל לליאור הרבה
הצלחה בכל הדברים שהוא מעורב
בהם כיום.

אנחנו בטוחים שתסכימו שאתם
מחזיקים בידיכם גיליון מגוון ומגרה
בצורה מדהימה; סיפורים מקרוב
ומרחוק ששופכים אור על שיתוף וחי
קומונה.

בייחוד מעניין לקרוא על הדיווח
מהכנס של הקהילות היהודיות בארה"ב
(עמ' 22) - שם יש פוטנציאל לבניית
תנועה קומונאלית מקבילה, עם דמיון
רב למה שהתרחש בישראל בעשרים
השנים האחרונות. זה מרגש לחשוב על
מה העתיד מזמן לנו ואילו קשרים
ירקמו בין ישראל והתפוצות.

וזכרו, אם אתם רוצים ליצור קשר איתנו
שלחו לנו מייל - נשמח לשמוע מכם.
קריאה מהנה,

הדר פלגי, קיבוץ עירוני משעול
(hpalgy@gmail.com)
אנטון מרקס, קיבוץ עירוני משעול
(anton@communa.org.il)
עורכי קול, שולחן הקומונות הבינלאומי
www.communa.org.il

הקואופרטיב הצרכני של תושבי מצפה רמון עובד

המונופול של "שופרסל" במצפה רמון נשבר באמצעות הקמת קואופרטיב "העגלה", שבו תושבי העיירה הם גם הבעלים וגם הלקוחות

יובל גורן 22/9/2013

nrg-מעריב

שנתיים מיום הקמתו, קואופרטיב "העגלה" במצפה רמון - המרכול השכונתי המופעל בהתנדבות על ידי בעליו שהם גם מרבית לקוחותיו - עומד בפני שינוי דרמטי.

"מבחינתנו הלקוח צריך לשלם את המחיר הזול ביותר". סניף "העגלה" במצפה רמון צילום: עמר ברט
הקואופרטיב, שהוקם על מנת ליצור חלופה צרכנית הולמת לתושבים שבמשך שנים נאלצו להתמודד עם המונופול המקומי של סניף "שופרסל", עומד להתחיל לשלם משכורות לשלושה מהחברים בו, לנוכח הגידול המתמיד בפעילותו.

"העניין שלנו לא היה אף פעם עם 'שופרסל'", אומר עמר ברט, חבר תנועת "דרור ישראלי" שפעילה הקימו את הקואופרטיב.

"אני מאמין שכל רשת אחרת שהייתה מפעילה סופרמרקט שהוא היחיד ביישוב הייתה נוהגת כמוהם מבחינת המחירים

הגבוהים, כי זו השיטה של הרשתות האלו - לתת את המחיר היקר ביותר שהבעלים מאמין שהלקוח יהיה מוכן לשלם. ההבדל הוא שמבחינתנו הלקוח צריך לשלם את המחיר הזול ביותר שניתן לספק לו כדי לאפשר למקום להמשיך לעבוד - וזה הבדל משמעותי."

ומסתבר שהרעיון הזה עובד - ואפילו עובד טוב. מה שהחל עם 11 חברים ששילמו כל אחד 250 שקלים כדי לפתוח מכולת קטנה שמכרה בעיקר מוצרים יבשים ("בהתחלה לא היה לנו מקרר"), צמח בהדרגה לכ-60 חברים בקואופרטיב. בהתאם לכך גם היצע המוצרים גדל ליותר מ-300, ולאחרונה אפילו נרכש מקרר שמאפשר למכור גם חלב ומוצרי השונים. בשר ומוצרים קפואים עדיין אין, אבל זה רק כי טרם נרכש המקרר המתאים לכך, ונראה שגם זה עניין של זמן.

"כשהתחלנו באו אלינו מ'שופרסל'. אמרו שאין לנו סיכוי ושחבל על הזמן שלנו, אבל באותו זמן הם גם רשמו את המוצרים אצלנו ואת המחירים שלהם", מספר אחד מחברי הקואופרטיב. מדי חודש נדרש כל אחד מהחברים להתנדב למשך שעותיי בקופה, וכאמור המקום אינו מעסיק כלל עובדים בשכר.

אולם מצב זה מאפשר לפתוח את "העגלה" רק בין השעות שש לשמונה בערב ובימי שישי בבוקר. לכן, ובעקבות ההצלחה של היוזמה, הוחלט להרחיב את שעות הפעילות באמצעות תשלום שכר לשלושה עובדים. חלופה אמיתית

"יש משהו במודל של 'העגלה' שמושך עוד ועוד אנשים להצטרף אלינו". חברי הקואופרטיב צילום: עמר ברט
חברי תנועת "דרור ישראלי", שיזמו את הקמת הקואופרטיב, מתגוררים במצפה רמון במסגרת של קיבוץ עירוני. במהלך תקופת פעילותה הצטרפו ל"עגלה" גם עשרות מתושביה הוותיקים של העיירה, והחלו לערוך במקום את הקניות שלהם באופן קבוע.

"יש לנו עולים חדשים מחבר העמים, תושבים מהגרעין המקורי של היישוב, דתיים, חילונים, בדואים שגרים באזור וגם חברי מקהילת הכושים העבריים", מספר צור וילמן, חבר בקואופרטיב. "הבנו מהר מאוד שבניגוד

לכל מיני קואופרטיבים אחרים שעושים את זה בעיקר בשביל התחושה הטובה, אם אנשים פה לא ירגישו שזה אמיתי ועונה על הצרכים שלהם זה יישאר משהו נישתי, ובשביל נישה הם לא יעזבו את "שופרסל".

לאחרונה החלו ראשי הקואופרטיב לקבל פניות של התעניינות מגופים ואזרחים ברחבי הארץ, שמבקשים לשמוע על הצלחתו של המיזם. הבוקר צפויים חבריו להשתתף בכינוס היסוד שליכנס מצפה רמון לקואופרציה, במהלכו יספרו על התנהלות המרכול השיתופי. לאחר שנתיים כבר ניתן לומר בוודאות כי המוסד החדש הביא לשינוי משמעותי עבור לא מעט מתושבי המועצה המקומית המרוחקת, ולא רק בכל הקשור ליוקר המחיה.

"יש משהו במודל שלי'העגלה' שמושך עוד ועוד אנשים להצטרף אלינו", אומר ברט, שלפני כשמונה שנים הגיע למצפה רמון כחייל בנח"ל, התאהב במקום והחליט להישאר.

"מעבר להוזלת המחירים, עצם הרעיון שאתה נותן לאנשים להיות אחראים לעצמם ולהחלטות שמתקבלות, לבוא לאסיפות, לעבור על הנתונים הכלכליים - אלו הדברים שהאנשים התחברו אליהם."

הוא מספר כי באחת האסיפות עלה הצורך בעריכת מפגשים מעבר לשעות הפעילות, אז התחלנו מסורת של ימי שני בערב עם קפה ובירה במחירים נמוכים. אני חושב ש-7.5 שקל לחצי ליטר בירה זה משהו שלא תצליח להשיג לא רק במצפה רמון, אלא כנראה בכל הארץ."

שולחן הקומונות שלום,

אנחנו חווה אורגנית קטנה אך מגוונת בדרום אלברטה. במהלך השנים אירחנו הרבה מתנדבים שבאו להתלמד אצלנו, ועכשיו אנחנו מעוניינים לארח מתנדבים שמעוניינים להתמחות מישראל. כחווה אנחנו בוחרים לעמוד באחדות עם מדינת ישראל בזמנים הסוערים הפוקדים אותה ואנו רוצים להרחיב את התמיכה והחברות בתוכנית ההתמחות שלנו. מתנדבים מקבלים מגורים נקיים ונוחים, כמו כן, שלוש ארוחות בבישול ביתי, כולן אורגניות, ביום. כל זאת כתרומה להתנדבות והעזרה בחווה למשך שישה ימים בשבוע ויום שבת חופשי. תהיה למתנדבים תהיה את ההזדמנות, במהלך השהות בחווה, ללמוד על טכניקות של חקלאות אורגנית, בנייה אקולוגית ומיומנויות כיצד לשמור על אורך חיים ירוק ובריא. אנחנו מקבלים מתנדבים לתקופות שבין חודש לשנה בכפוף לתהליך הגשתה בקשה להתנדבות בחווה.

לקריאה נוספת על החווה שלנו בקרו בקישור הבא: www.harvesthaven.com

מרק בנסון

Mark Benson

General Manager

Harvest Haven Health

(403) 329-9157

www.HarvestHaven.com

mbenson@harvesthaven.com

בית חדש לקיבוץ משעול

במהלך הקיץ האחרון עברו חברי קיבוץ משעול להתגורר במרכז קליטה בנצרת עילית. מהלך זה התרחש לאחר תהליך ארוך וממושך שעבר בקיבוץ משעול בו חיפשו חברי הקיבוץ מקום קבע להתגורר בו. בסיום מהלך זה הוסכם עם הסוכנות היהודית והמשרד לפיתוח הנגב והגליל על מעבר של חברי קיבוץ משעול להתגורר במרכז הקליטה בשכירות לחמש שנים. לקראת המעבר שופץ כל מבנה מרכז הקליטה והותאם לצרכים של קיבוץ משעול וזאת בעזרה ובמימון של המשרד לפיתוח הנגב והגליל והסוכנות היהודית, בתיאום ובשיחה עם צוות הובלה מקיבוץ משעול שהיה אחראי על הובלת כל מהלך המעבר למרכז הקליטה.

הקטעים המובאים כאן נלקחו מתוך עיתון "חוג הארץ" של תנועת "קבוצות הבחירה של המחנות העולים". המראיין, אדם, הינו חבר קיבוץ משעול ועורך של "חוג הארץ".

מובאת בפניכם שיחה עם רכזי צוות מקום (צוות ההובלה של מהלך החיפוש של מקום קבע והמעבר למרכז הקליטה של קיבוץ משעול) שהתקיימה בחודש אוגוסט - במהלך המעבר למרכז הקליטה.

אדם: בואו נפתח בתיאור קצר של התהליך שעבר על משעול בדרך לביתו החדש.

לוטם: תהליך חיפוש מקום הקבע של קיבוץ משעול החל לפני למעלה מ-9 שנים. התהליך חיפש מענה לצרכים של קיבוץ משעול הקשורים במקום המגורים. מראשיתו כלל התהליך פן חיצוני שבו חיפשנו אפשרויות למקום

הקיבוץ או תשתיות להשגת מקום כזה (כגון מימון, תמיכה פוליטית ועוד). בנוסף כלל התהליך פן פנימי חינוכי בו ביררנו שאלות שונות הקשורות ברצונות, בצרכים ובתפיסות שלנו לגבי מקום כזה (כגון שאלת הבעלות הפרטית על מקום הקבע, היחס לסביבה הקרובה למקום, הקמת הקיבוץ, השימוש בחסכוניות פרטיים, הקשר בין המקום ובין המשימות שלנו, המתח שבין מגורים בעיר למגורים ביישוב כפרי ועוד). במהלך השנים בחנו עשרות אפשרויות מגורים אשר התבררו כלא אפשריות עבורנו. בשלהי תשס"ט כאשר היינו לקראת מיצוי של מהלך בחירה בין 3 אופציות אשר התבררו כולן כלא אפשריות או כלא רצויות במידה כזו או אחרת, פנתה אלינו הסוכנות היהודית כדי לבחון מהלך כניסה שלנו למרכז הקליטה בנצרת עילית. מאז ועד היום עסקנו בבחינת ומימוש אפשרות זו, אשר נותנת מענה לצרכים מסוימים של קיבוץ משעול ביחס למקום מגורים פיזי לטווח בינוני, אולם עדיין אינה מהווה מקום קבע (כרגע חתמנו על הסכם שכירות ל-5 שנים).

אדם: לפני שנגיע למשמעויות קיבוציות, תנועתיות, וכלליות של המעבר, אני רוצה לשאול על תחושת הבטן שלכם בחודש הזה של המעבר?

ניר: זה מאוד מרגש. מדובר בארבע שנים של עבודה מאוד מאומצת מהמון סוגים, גם כדי לקבל את הבנין הזה וגם בשביל להפוך אותו למתאים למגורים שלנו, של קיבוץ קבוצות. עבורי זה מאוד מרגש לעבור לגור פה. כל זה הוא פרי מאוד משמעותי של עבודה קשה וארוכה.

אריה: אני גם מתרגש. בשנה האחרונה הבניין היה בשיפוץ ומי שעבר בו היו רק הקבלנים, הפועלים ואנחנו (חברי הצוות) שסיירנו פה ודאגנו לשיפוץ, ופתאום זה הופך לבית של אנשים, של הקיבוץ. קודם כל זה קצת מוזר. למשל, במהלך השיפוץ, הגעתי עשרות פעמים לכל דירה לבדוק את ההתקדמות ותיקון הליקויים. אני זוכר, אחרי שענבל

ולוטם העבירו ראשונים את החפצים לדירה, הגעתי לבדוק איזה תיקון של ליקוי ופתאום היו דברים שהפריעו לי לזוז בדירה. בשלב הראשון היה קצת קשה לעכל את זה, שעכשיו הבניין נמסר, הוא נמסר גם קצת ממני, לא רק מהקבלן. הבנתי שאני צריך לעשות איזה תהליך פרידה מהבניין. אבל הדבר העיקרי הוא תחושה שנוצר איזה רובד שמאוד היה חסר לנו בחיים במשך כל הזמן שאני מכיר אותנו כמעגל אנושי. מה שיש לנו כאן עכשיו, שונה ממה שרציתי כשיצאנו לדרך עם תהליך מקום, אבל זה הרבה יותר ממה שהיה לנו עד כה וכבר רואים ניצנים שזה אחרת, פתאום הקיבוץ נחוה אחרת.

לוטם: קשה להסביר עכשיו עד כמה לאורך התהליך היה נראה שהסיכוי שנגיע לכאן קלוש. לפני מרכז הקליטה היו כמה עשרות אופציות שבדקנו ברמה כזאת או אחרת. באותה שיחה היסטורית שבה דנו בשאלה האם להכנס לתהליך על מרכז הקליטה אני התנגדתי, זה היה נראה לי קלוש כמו שאר האופציות.

אדם: חשבת שזה לא יצליח בגלל קשיים פנימיים או חיצוניים?

לוטם: לא, בגלל שהיו באמת עשרות של אופציות שהיו נראות יותר מבטיחות מזה, והן עלו ונפלו. וגם עכשיו, במבט לאחור, זה הרבה מאוד עבודה קשה אבל זה גם אוסף של הרבה מאוד צירופי

מקרים שונים ומשונים שאפשרו את זה. אריה אומר שזה היה מוזר להכנס ולראות פה את הדברים שלנו, אני יום לפני שהעברנו את הדברים עוד דברתי עם ניר ואמרתי לו שאני עדיין לא בטוח שזה קורה. ואכן (צוחק) שבוע אחרי שהעברנו עוד לא היה בטוח שנכנס לגור פה. באמת היו כל כך הרבה נקודות בהן היה נראה שהדבר הזה נופל, שזה די מדהים שאנחנו פה. מצד שני, המעבר הזכיר והבהיר לי למה יצאנו למהלך הזה מההתחלה. בשנתיים האחרונות, היינו עסוקים בהמון המון דברים טכניים של המעבר הזה וכשירדים לרזולוציות הקטנות אז עסוקים בהן. עסוקים באיך נראה מטבח ואיך נראה חדר ילדים, ואיפה המנורות ואיפה השקעים, ופתאום אחרי המעבר מאוד ברור שוב הצורך האקוטי בעיני לקיבוץ משעול במרחב פיזי. כלומר, להיות קיבוץ שהוא גם במפגש ובחיים ולא רק בתודעה. אני חושב שהמקום יוצר גם איזושהי זהות ובאמת יש בזה משהו משמח ומרגש. גם מפחיד במובנים מסויימים, לא רק בהיבט של ניקיון ורעשים ולהסתדר אחד עם השני, זה שינוי גדול שנעבור. שינוי מאוד גדול שיוצר פשטות במקום התאמצות מאוד גדולה כדי להיות חלק מהקיבוץ. זה דבר טוב מצד אחד ויכול להיות גם לא טוב מצד אחר.

אדם: אתם מתארים תהליך קשה ולא מובן מאליו. למה? למה זה לוקח לקיבוץ של תנועת בוגרים במאה ה' 21, חמש עשרה שנים להגיע לפתרון מגורים לטווח ארוך, שגם הוא רק לחמש שנים, ולא ברור הסיכוי שיהפך למגורי קבע?

לוטם: בגדול, קשה למצוא מקום קבע. אני מבין את זה משתי סיבות. אחת, כי קיבוץ וכתנועה אין לנו איזה אבא ואמא או איזה מישהו גדול שדואג לנו, בסוף אין אף אחד שמוכן להקצות באופן משמעותי משאבים לטובת הסיפור הזה. בנוסף לכך היום אין התיישבות בארץ, אני מתכוון להתיישבות אידיאולוגית, כלומר, התיישבות שנועדה להשיג מטרות חברתיות.

קוראים לבנייה כפרית התיישבות - אבל כמעט בכל האופנים שזה נעשה, זו בנייה מאוד פרסונאלית שבסוף מצופה מהאדם לקנות את הבית שלו לבד. ישנם פתרונות דויר באופן מאוד מאוד זמני, כמו מגורי סטודנטים בהם מישהו מתגורר לתקופה קצרה ואז עובר הלאה. בסוף כל מקום שהגענו אליו וניסינו לקדם אפשרות של מגורי קבע בו נפל על כסף. על זה שציפו מאיתנו לקנות את הבתים שלנו כיחידים ולא הבינו מה ההבדל בינינו ובין כל אחד אחר שאמור לקנות את הבית שלו.

ניר: מה שמקשה עוד יותר על מציאת פתרון מגורים הוא שאנחנו בנינו מודל חדש של חיי קיבוץ, חיי קיבוץ תנועתיים שמשמיתם בחברה היא חינוך, עצם העבודה המשותפת היא הדבר הגדול שיצרנו. וזה מכתוב גם מצב כלכלי. אם היינו הולכים על פתרון של משכנתאות אישיות (ויש רק מודל אחד כיום: אישימשפחתי של משכנתאות לבנייה [א.ש.]) היינו מציבים שער כניסה בפני חברי תנועה ומפרקים את ההתייחסות השיתופית. אנחנו לא שמנו את השער הזה. אני גם מאד מקווה שלא נשבר ונשים אותו בעתיד. זה מאוד מחליש את היכולת הכלכלית להתקב עם העולם. כי העולם לא יודע לתת תמריצים לקבוצות כמונו.

לוטם: כבר לא יודע.

ניר: ב-20 שנה האחרונות העולם לא יודע לתת תמריצים כלכליים לקבוצות כמונו. זה מאוד מחליש את היכולת שלנו לשוחח עם העולם ובגלל זה בין היתר התהליך שלנו נמשך כל כך הרבה זמן והוא ממשיך להיות ארעי.

אדם: מה הצפי לעתיד? מה התקווה או המגמה ביחס לעתיד?

ניר: התקווה היא שקיבוץ משעול ימצא, אולי בבנין הזה אולי במקום אחר, מקום שהוא יכול להיות בו לעשרות שנים. כשהתחלנו את המהלך, אמרנו שאנחנו רוצים את המקום לשנים. ובאנו תמימים ושמיחים לסוכנות היהודית, אחד המוסדות הלאומיים ואמרנו גם שאנחנו רוצים אותו לשנים וגם במחיר מינימלי. די מהר הבנו שזה יעלה לנו הרבה כסף ושגם לשנים אין על מה לדבר. כיום, חתמנו על הסכם שכירות ל-5 שנים, זה מה שהצלחנו להשיג. ובעצם, תהליך החיפוש של משעול למקום קבע עוד לא הסתיים, הוא רק הופך להיות יותר מורכב עכשיו, דווקא בגלל שיש מקום פיזי כרגע. כי במהלך 5 השנים שנחיה פה נשתנה מאוד, נתרגל למצב הזה, הדירות שבהן גרנו בעבר יתפסו, הן כבר לא יהיו, ומה שיהיה לנו להפסיד הוא הרבה יותר גדול. בגלל זה צריך להמשיך להתאמץ ולהשיג את האפשרות למקום שנשארים בו לאורך שנים.

לוטם: ניסינו ליצור דגם והגופים לא רוצים את הדגם הזה. אנחנו כתנועה וכתנועות צריכים לייצר תנועה להתיישבות, מגמה להתיישבות. שיהיה לה גב רחב. את הדבר הגדול לא פרצנו. אף אחת מהתנועות. יש דוגמאות ספציפיות טובות לכל תנועה אבל לא מענה כללי. את המענה הזה אנחנו צריכים להמשיך לחפש וליצור יחד.

התכנסות של קהילות קאמפהיל ותנועת הקהילות הבין לאומית

נתיבים קהילתיים לחיים בני קיימא

אנדרו פלאנט, קהילת מילטאון ליד אברדין, סקוטלנד

חייתי בקהילות קאמפהיל (Camphill) בצפון מזרח סקוטלנד במשך שנים רבות ולאורך הזמן הזה ביקרתי בקהילת פינדהורן (Findhorn) המפורסמת מספר פעמים, אך למרות התעניינותי מעולם לא הזדמן לי להשתתף באחד מהקורסים שלהם. במשך הזמן הזה גברה התעניינותי בהיסטוריה, בהתפתחות ובמופעים המודרניים של הקהילות הייעודיות, ובמיוחד גברה התעניינותי באור שכל זה יכול לזרוק על השאלות עמן מתמודדות קהילות קאמפהיל.

למזל שני תחומי העניין הללו התאחדו ביוני 2013 כשהאגודה הבין לאומית ללימודי הקומונות (ICSA) ערכה את הכינוס שלה באגודת פינדהורן – כינוס של יותר ממאתיים וחמישים אנשים, בהם חוקרי קהילות, אקדמאים ואנשים החיים בקהילות ייעודיות. אלמנט נוסף שהוסיף לכינוס היה יאן מרטין באנג, שחי שנים רבות בקיבוצים ובקהילות קאמפהיל וחיבר מספר ספרים על קהילות קאמפהיל ועל כפרים אקולוגיים, שמכהן כיו"ר ה-ICSA מזה שלוש שנים. בשנים אלה הוא שם לנגד עיניו את המטרה של קירוב קאמפהיל ותנועת הקהילות הייעודיות העולמית, והכינוס היה במידה רבה המקום בו זה קרה.

הכנס עצמו נמשך מה-26 עד ה-28 ביוני, אך לפני תחילת הכנס נרשמתי לתכנית "טעימה מפינדהורן". היינו כשישים משתתפים, שכולם השתתפו לאחר מכן בכנס. זאת הייתה הזדמנות להתערות בתרבות של פינדהורן – ללמוד יותר על ההיסטוריה וההתפתחות של הקהילה, להיפגש ולשוחח עם חברי הקהילה, לשיר, לרקוד ולשחק משחקים וליצור קשר עם האחרים בכמה קבוצות קטנות, כל אחת בהובלת שני "ממקדים" (Focalisers). כאן גם נחשפנו למנהג ה"התכווננות" (Attunement) הנהוג בפינדהורן. לפני כל פעילות – בין אם זה הניקיונות אחרי הארוחה הקהילתית, לקיחת חלק בפרויקט עבודה או מפגש שיתוף בחוויות החיים, ואפילו לפני כל מפגש בכנס – הקבוצה לקחה לעצמה רגע של שלווה. משהו היה מדריך את הקבוצה למציאת שלווה פנימית וליצירת מצב רוח של תשומת לב; תשומת לב למקום בו אנו נמצאים, למה שאנחנו עומדים לעשות, לאנשים האחרים בקבוצה, כל זה בניסיון להביא למודעות את חשיבותו של הרגע והנוכחות הפעילה של כל הישגיות, נראות ובלתי נראות. פעילויות גם הסתיימו ב"צ'ק אאוט", רגע של התכווננות בה הבאנו את הפעילות לסיומה לפני המעבר לפעילות הבאה. המנהג הזה הוא חלק מהמורשת של מייסדי פינדהורן, במיוחד איילין ודורותי. איילין קאדי קיבלה הנחייה למדיטציה שלה ממקור פנימי שהיא קראה לו "הקול הדומם הקטן שבפנים", ודורותי מקלין יכולה הייתה ליצור קשר אינטואיטיבי עם רוחות הטבע שנתנו לה הנחייה כיצד לעבוד בהרמוניה עם הטבע בגידול עשבים, פרחים ואת ירקות פינדהורן האגדיים. זכינו להכיר גם את "משחק ההשתנות", משחק לוח בו משחקים בפינדהורן שיכול להוביל לתובנות ומודעות עצמית ולהבנה מחודשת של נושאים מרכזיים בחיי אדם.

חלק מחוויית ה"טעימה" היה סיור בשני הקמפוסים המרכזיים: פינדהורן פארק ליד הכפר פינדהורן וקלוני היל בפורס. התרשמתי במיוחד משני פרויקטי הדיור השיתופי (Co-Housing) החדשים בפארק שנבנו בשנה האחרונה. אלה לא רק סימנים להתרחבות של פינדהורן אלא גם סימן שהאגודה נעשית אפילו יותר מגוונת ומספקת דרכים שונות רבות בהן אנשים יכולים להיות ביחסים עם הקהילה.

הכנס עצמו היה חגיגה של הרצאות, ניירות, סדנאות ושיחות במהלך היום וריקודים, שירה וצפייה בסרטים בערבים. יאן מרטין באנג ומייקל לקספורד שניהם הרצו על קאמפהיל ("רוחניות בקאמפהיל" ו"קאמפהיל: קהילה וערכה" בהתאמה). וויבקה אלפרד הרצה על קאמפהיל ופדגוגיה חברתית, ובנוסף מספר חברים מקאמפהיל הצטרפו לוועד ה-ICSA, שמטרתו המרכזית היא ארגון הכנס הבא בעוד שלוש שנים.

הרבה מההרצאות והסדנאות תיארו סיפורים מעוררי השראה על אנשים סביב העולם שעובדים יחד כקהילה. אחרים תיארו תהליכי שינוי והתחדשות אפשרית שמתרחשים בקהילות. בחלק מהדיונים הייתה תחושה דיסטופית, מתוך ההכרה שהגענו לנקודת מפנה בכלכלה, בחברה ובניצול המשאבים, והעתיד צופן בחובו משבר והתמוטטות. התקווה היחידה היא שאנשים יתעוררו ויעשו את המהלך ההכרחי לכיוון צורת חיים בת קיימא יותר שמבוססת על שיתוף פעולה ושיתוף במשאבים במקום תחרות ואגואיזם. רוברט גילמן, שהיה אחד המעצבים של הכיוון של רשת הכפרים האקולוגיים העולמית נתן הרצאת פתיחה על המעבר ההיסטורי בתרבות והמודעות הגלובלית מ"עידן השבטיות" ל"עידן האימפריה". הוא המשיך לדמיין את סוג הטרנספורמציה

התרבותית שתידרש כדי לאפשר לנו לנוע מתודעת האימפריה ששולטת בחברה כרגע לתודעה הפלנטארית של העתיד. המעבר התרבותי הזה, שכבר פועל בשטח, יאופיין בגיוון, חדשנות ובחירה, יותר תקשורת אדם לאדם באמצעות מולטימדיה אלקטרונית והצמיחה של שיתופי פעולה הסכמיים וספונטניים. הוא אומר שקהילות – כמרזים של מחקר, הדגמה ואימון – ישמשו כ"מיילדות תרבותיות" לעידן חדש של תודעה פלנטארית. זה הפך להיות נושא חוזר מרכזי בכנס: התחושה שעתיד בר קיימא יכול להתרחש רק אם נעשה שינוי יסודי לפרדיגמה חברתית ותרבותית חדשה. עתידנו לא יובטח באמצעות פריצות דרך טכנולוגיות, אלא דרך שינוי תודעתי, שינוי תרבותי שיוביל להתחדשות חברתית. רעיונות אלה מהדהדים בקהילות קאמפהיל. רודולף שטיינר דיבר ארוכות על השלבים העוקבים בהתפתחות האנושית מתודעה קבוצתית לשלב הנוכחי של אינדיבידואליזם, וכיצד עלינו למצוא דרך קדימה לתחושה חדשה של תודעה עולמית. לאור זה הקהילה נראית כהכנה לשלב הבא בהתפתחות האנושית.

אני חושב שמה שקיבלתי יותר מכל מההתנסות בפינדהורן הוא חיזוק הצורך להיות פתוח למגוון, לחזק יוזמות אישיות ולחפש באופן פעיל מעורבות עם אחרים מעבר לגבולות הקהילה. חוויתי גם תחושה של ספונטניות, כיף וחגיגה יחד עם פתיחות מקבלת פנים לאחר שאני מרגיש שנסוגה לרקע בחווייתי בקאמפהיל. יש לי תחושה שעם כל האחריות לספק טיפול מקצועי ועם כל האתגרים שאיתם התמודדנו בשנים האחרונות, משהו חיוני נסוג לרקע – לחגוג את הקהילה. כשאנו נעים לקראת עתיד יותר מורכב ומגוון כדאי שננסה להחזיר את האיוון בין כל הפנים השונות של חיי הקהילה בקאמפהיל.

קיבוצים באפריקה?

מאת רפאל מדוף/ארגון JNS

הם אולי לא לובשים את "כובעי הטמבל הקיבוצניקים" אבל כמה אתיופים, סודנים ואריתראיים מתכננים בקרוב לייסד במזרח אפריקה קומונות בסגנון ה"קיבוצים הישראליים".

פעיל של דרור ישראל עם פליטים דרפורים מחוסרי בית

ניסיון זה הינו חלק מפרוייקט חדשני של צעירים ישראלים שמטרתו להתמודד עם הבעיות של עשרות אלפי פליטים אפריקאיים שעברו את הגבול בין מצריים לישראל בשנים האחרונות.

החיפוש אחר פתרון לטווח ארוך לבעיית הפליטים עורר השראה אצל פסח האוספטר, מזכ"ל "דרור ישראל", ואצל אוריאל לוי, מזכ"ל "הארגון המשותף של דרור ישראל למאבק ברצח עם", להוביל פרוייקט אשר יקנה לפליטים כישורים וכלים לעיסוק בחקלאות בזמן שהותם בישראל. כך שכאשר הפליטים יחזרו לארצות המולדת שלהם, הם יוכלו לבנות חיים טובים יותר. "חלק מהאפריקאים דיברו איתנו על הערכה הגדולה שהם רוכשים למערכת הקיבוצית" מסביר האוספטר. "כך שאנחנו חשבנו למה לא להראות להם איך זה נעשה, כדי שהם יעשו את זה בעצמם".

בעידודם של חברי דרור ישראל, כמה עשרות צעירים אפריקאים לומדים כיום בישראל כיצד ליצור פיתוח קהילתי, כיצד לקדם אסטרטגיות כלכליות וכיצד ליצור עצמאות חברתית וזאת על מנת לבנות קיבוצים בארצות המולדת שלהם, שיהיו דומים לדגם של הקיבוצים הישראליים.

"בנוסף הם גם מתחנכים בערכי השיתוף הסוציאליסטי כך שהם יעודדו אותם להימנע מלבצע מעשי נקם במי שפגע בהם ובמשפחותיהם" מוסיף האוספטר. דרור ישראל מקווה לשלוח מתנדבים ישראלים לאתיופיה ודרום סודאן כדי לספק עזרה.

עבודה היא אהבה בפעולה

מאז גיל 16 חייתי מחוץ לקהילה ההוטריט שבה גדלתי. התאמתי את עצמי לתרבות אחרת, שונה באופן קיצוני מהחיים של ההוטרים. כפי שנלסון אלגרן כותב בתיאורו של שיקגו בתחילת המאה העשרים:

"עשיית כסף היא המטרה היחידה שאדם יכול לשים לעצמו בעיר, כאשר הדולר הוא השליט הרוחני והפיננסי. [...] לכן זאת איננה עיר כמו שהיא תחנה עצומה כשנחיל של שלושה וחצי מיליון (כיום 8 מיליון) אנשים צועקים בקול אחד "בדרך זו או אחרת אני מקבל את שלי!" זה כל אדם לעצמו באוויר השכור הזה"

השנה, בהשראת הסרט הדוקמנטרי האחרון של הבי בי סי "איך להגיע לגן עדן עם ההוטרים", התחזקה אצלי השאלה: **האם להוטרים יש משהו ללמד את העולם?** להוטה לקיים דיון על הערכים הקומונאליים שההוטרים שימרו למשך 500 שנים, כתבתי הצעה לדיון בכנס של ההתאחדות ללימודי קומונות שהתקיים ביוני 2013 בסקוטלנד בעיר פינדהורן. תיארתי את החינוך הקומונאלי שלי כמקום שהינו "קהילה בשר ודם שלא ניתן להרוס אותה. מקום שבו בטוב או ברע, בחולי ובבריאות וללא עקבות, אנשים עוסקים, מרצנים החופשי, במה שהם מאמינים ומקדמים בחייהם. שהוא יצירת גן עדן עלי אדמות." מה שהפתיע אותי כשחזרתי מפינדהורן היה לקרוא את המילים 'ליצור את גן העדן' בפרסום שמתאר את פינדהורן.

אמרתי שבכנס "אני אסקור באמצעות קטעי וידאו ושיחות איך קהילה הוטריט מתפקדת מקדמת ערכים של יזמות, קפיטליזם מצפוני ושוויון. אני רוצה להוכיח שאינדיווידואליזם וחירות יכולים להתקיים במסגרת של חוקים ומשמעת" לצערי, בעקבות עיקוב בטיסה שלי מחוץ לשיקגו, הגעתי לכנס חמש דקות לפני שהדיון היה אמור להתקיים והדיון בוטל.

רות למבך

מכל הבחינות של חי קהילה, התמקדתי בעבודה כדבר הכי משמעותי לדבר עליו. השוואתי את הקהילה לכוורת דבורים. המטרה המשותפת של הקהילה היא השרדותה של הקהילה. דרך עבודה ערכים אישיים ומשותפים באים לידי ביטוי ויוצרים תוצאות. כשחזרתי מהכנס קראתי קטע מתוך מחשבות על פינדהורן של דוד ספנגלר (2004), שבו הוא טוען שבפינדהורן העבודה היא אהבה בפעולה. אני זוכרת את המילים מהנאום שלי בטקס הסיום של התיכון, כשהייתי בת חמש-עשרה, שכותרתו הייתה: "כל העבודות מכובדות בצורה שווה". כשצפיתי בעבודה של תושבי פינדהורן בזמן שהם מבשלים, מגישים אוכל, שוטפים כלים, מנקים שירותים ורצפות בשביל המשתתפים בכנס, לא יכולתי שלא לחשוב שהלהיטות שבה הם ממשיכים לעבוד יש לה חשיבות מעבר למשימה שהם מבצעים באותו רגע. הם עובדים לטובת הקהילה ולמען מטרה גדולה יותר.

בקהילה ההוטריט דרך העבודה אתה מפתח תחושת שייכות, תחושה שהעבודה היא חברתית, מהנה ובעלת משמעות. העבודה היא משהו לצפות אליו, כי אתה יכול להפגש ולהתערות בהרבה אנשים ולהתעדכן ברכילות האחרונה. העבודה דורשת משמעת ומודעות לזמן. דרך העבודה אתה יכול לפתח את העצמיות שלך דרך זה שאתה מתחרה באחרים בעשיית עבודה טובה ופיתוח כישורים ומיומנויות חדשים. אכן העבודה גורמת לך להשביע את רצונך בהכרה. לא משנה איזו עבודה אתה עושה, אתה יכול לעשות אותה בצורה טובה או בצורה רשלנית, הדרך בה תעשה את העבודה היא שתקבע. בסופו של דבר את המוניטין שלך. חוויה אישית דרך עבודה מראה את המחויבות והתחרותיות שלך. ככל שאתה מתפתח ביכולת שלך לעבוד בצורה יעילה, אתה מרוויח בכך שאתה מקבל יותר ויותר הכרה והערכה ואתה מקבל יותר אחריות בקהילה. העבודה היא המרכז החיים שלך באווירה של קומונה כי היא מספקת את הצורך למימוש עצמי.

אברהם מסלאו אומר ש "ללא עיסוק בדברים נעלים ובדברים מחוץ לעצמי אנחנו נהיים חולים... או חסרי תקווה ואפתיים אנחנו צריכים משהו גדול יותר מאיתנו כדי להיות ראויים ומחוייבים לו..." ההוטרים מספקים את הדבר הזה לכל חבר בקהילה. יש מקום בשולחן לכולם וכולם דואגים אחד לשני ולמטרת הקהילה של יצירת גן עדן עלי אדמות.

רות ביר למבך, יולי 2013

מטבח משותף: מנות מן המטבח המשותף - סופלה שוקולד

כרמל ויינגרטן, הזמן הירוק

אחת הבעיות הקשות ביותר שיש בחיים שיתופיים היא, "כיצד לגרום לקומונה להיראות כמו בית?" זהו אחד הפרדוקסים הגדולים ביותר שחווה בן קבוצה לאחר שחרורו מהצבא: איך לגרום לקומונה לא להראות כמו קומונה? זוהי אמנות, שמעטים הצליחו לפענח ולפתח, והמון טעויות מצערות נעשו בדרך לפתרון.

למשל, אצלי בגרעין, בפרק משימה, ניסינו לארגן פינת אוכל מספיק גדולה לכל חברי הגרעין, ולכן שמנו שני שולחנות ארוכים וכעורים - כאלה שמשמשים בהם בקייטרינג כשולחנות בופה, ומסתירים את הברזלים השחורים שעליהם לוחות העץ מונחים במפות סאטן יפות. רק שאצלנו הם היו חשופים, כי עוד לא היו לנו מפות מספיק ארוכות כדי לכסות אותם. קשה לתאר כמה מוזנח ועלוב נראה הסלון הריק, שאת כל החלל שלו מילאו שני השולחנות האלה.

בגרעיני הנוכחי זוכרים עד היום לנעם את הצביעה היצירתית של קירות המטבח. נעם חשבה שזה יהיה יפה ליצור הדפס של לבנים חומות על הקירות. תקצר היריעה מלפרט על בני גרעין נוספים שהחליטו לצבוע את קירות הבית בכתום, בוורוד ובצהוב מזעזעים (ביניהם גם אני).

על אף כל האמור לעיל, ניתן לומר שהבית שלנו בשנים האחרונות התחיל לקבל צורה של בית. בין השאר, תרם לכך הפרקט. "הפרקט?" אתם בוודאי שואלים. "הרי זהו פריט מותרות, שמתפנים להשיגו אחרי שמצליחים להשיג ספה, שולחן ושטיח נורמליים". הצדק איתכם, אבל בפלך (מי שהיה אצלנו בבית יודע), יש רצפות לינולאום מגעילות בצבע אפרפר. בכל החדרים אפשר לפתור בעיה זו על ידי הנחת שטיחים, אבל במטבח אי אפשר לשם שטיח, ורצפת הלינולאום תמיד נראתה מלוכלכת, גם אחרי שהיינו מנקים אותה. החריצים שעל הלינולאום פשוט היו מיד מתמלאים בלכלוך שחור שסירב להתנקות. השתוקקנו לפרקט עץ יפה, כמו ששמו אנשים אחרים בבתיים בפלך, כדי להיפטר מרצפתם האפורה, אבל פרקט עולה כמו משכורת חודשית לא צנועה בכלל, אז המשכנו לחלום. בייחוד ענת, שתמיד עמדה בחוד החנית להפיכת הקומונה לבית. איך אומר צביקה פיק? "לפעמים חלומות מתגשמים... לפעמים כשהלב עוד תמים". יום אחד, בעודה הולכת לה ברחובות כרמיאל, נתקלה ענת בפרקט. כן, כן. ככה סתם. בחנות "גלילי" החליטו לעצב מחדש את החלל, ופרקט העץ הבהיר שמילא את כל החנות נזרק אחר כבוד לרחוב. ענת הבינה שאלוהי הפרקטים נענה לתפילותיה, ומיד ארגנה רכב שיבוא לקחת אותה ואת הפרקט גם יחד.

לאחר כמה חודשים, שהפרקט התייבש לו אצלנו, מחכה לבעלי התושייה שירכיבו אותו, ענת וגיל לקחו את היוזמה וריצפו את המטבח בפרקט הנכסף. בזמן שהם עמלו במדידות, בדפיקות ובניסורים, החליט רוני לחוגג את מאורע התקנת הפרקט בסופלה שוקולד.

לא היה סוף לשמחתנו. הצירוף של פרקט חדש וסופלה טעים – אין מוצלח ממנו. אם לכם יהיה מזל ותמצאו פרקט, בוודאי תיווכחו בכך, ואם לא נסו את הסופלה. הוא טעים גם בפני עצמו. ליד מתכון הסופלה המשובח נכתבה במחברת המתכונים הגרעינית ההערה הבאה: "הסופלה הטעים ששימח אותנו בזמן הרכבת הפרקט"

סופלה שוקולד

חומרים:

250 גרם שוקולד
200 גרם חמאה
2 כפות קקאו
10 כפות קורנפלור
להוסיף לתערובת השוקולד
5 ביצים
כוס ורבע סוכר

הוראות הכנה:

ממיסים את השוקולד ואת החמאה במיקרו בכמה נגלות חימום כדי שלא יישרף, או על הגז, על אש קטנה - מאותה סיבה בדיוק. מערבבים היטב לתערובת חלקה ללא גושים. מוסיפים את הקקאו ואת הקורנפלור לתערובת השוקולד ומערבבים היטב - שוב, כדי שלא יהיו גושים. מקציפים את הביצים - חלמונים וחלבונים יחד במשך 5 דקות לקצף בהיר ותפוח. תוך כדי הקצפה מוסיפים את הסוכר בהדרגה. מוסיפים את השוקולד לביצים המוקצפות ומערבבים במרית בתנועות "קיפול" - העלאת התערובת בעדינות מתחתית הקערה מעלה וחוזר חלילה - עד שהתערובת נהיית אחידה, ולכך נדרש זמן. משמנים תבנית שקעים, ומוזגים לתוכם תערובת עד $\frac{3}{4}$ הגובה של התבנית. אופים בחום של 180 מעלות כ-14 דקות. זהו זמן משוער, כי החום משתנה מתנור לתנור ולכן גם זמן האפייה של הסופלה. זכרו! סופלה הוא מאפה רגיש - דקה פחות מדי או יותר מדי והוא לא עשוי או עשוי מדי. לכן תהיו אם היד על הדופק כשאתם אופים אותו, ואחרי שעברו עשר דקות הסתכלו כל חצי דקה בתנור. צריך להוציא את הסופלה כשהוא עדיין רך מבפנים, אבל כשהמעטפת שלו אפוייה מספיק כדי לא להתפרק לגמרי כשהוא יוצא מהתבנית. כשהסופלה מוכן, מצמידים לתבנית צלחת ואז הופכים. מכים קצת את התבנית כדי שהוא יצא, ומחלקים בזהירות לצלחות הגשה. על מה שקורה כשמגישים אותו עם גלידת וניל אני לא צריכה לספר לכם. אתם יכולים לדמיין לבד.

מיכאל לבני משולחן הקומונות מבקר ב"טווין אוקס" (TWIN OAKS)

"טווין אוקס" (עצי אלון תיאומים, להלן "ט.א."), היא הקומונה הוותיקה של הפדרציה של קהילות שוויוניות בצפון אמריקה. (The Federation of Egalitarian Communities) ט.א. נוסדה ב-1967 בשטח של 1840 דונם. הקומונה נמצאת במדינת וירג'יניה, בין שארלוטסוויל וריצ'מונד. במקרה, בן דודי, גורדון, חי בטווח של חצי שעה מהמקום. בשבת, 19 במאי 2012, גורדון, זוגתי ברנדה ואני נסענו לסיור מודרך ע"י החברה הוותיקה ואלרי רנוויק. נשארנו לארוחת ערב, ולאחר הארוחה הצגתי מצגת על קיבוץ לוטן ל-25 חברים שהיו מעוניינים בכך, אך אין זה חלק מסיפורנו כאן.

ט.א. מקבלת כחברים ילדים אם הם מבקשים להיות חברים, אבל אין ציפייה שילדי החברים יהיו מרכיב עיקרי בקומונה העתידית.

פעמיים ט.א. יזמה את הקמתן של קהילות שוויוניות נוספות - East Wind במיזורי (1974), ו-Acorn ("בלוט", 1992) מרוחקת 12 ק"מ מט.א. עצמה.

הכלכלה

הכנסות של ט.א. מסתכמות ב-\$5000 לחברה/לשנה. אך זהו נתון מטעה כשהוא לעצמו. למשל: חשוב להוסיף על כך שט.א. מספקת לעצמה 75% מהמזון שהיא צורכת. זו החלטה עקרונית, גם אם זה לא תמיד כלכלי להיות עצמאי. התבואה מהתוצרת הרבה, בשדה, הפירות מהמטעים, הבשר ומוצרי החלב (מ-30 הפרות שבקומונה) ותוצרת הלול, אינם נחשבים

כהכנסה. זאת על אף שההוצאות הישירות והעבודה המושקעת בהם כן מתוקצבים כן מחושבים כהוצאות. ההכנסה העיקרית של ט.א. היא מענפי הייצור של הטופו והערסלים. אמנם מזה שנים ידועה ומוכרת ט.א. בערסלים שלה, אך כיום

דווקא הטופו מהווה ענף מכניס יותר. לט.א. ענפים נוספים ביניהם גידול זרעים ומתן שירות לכתובת אינדקסים לספרים.

החברים בט.א. עובדים 42 שעות בשבוע, וכל שעה נקראת "שעת זיכוי". תקציב העבודה לשנת 2012 היה 188,660 שעות. במוצא, יוצאים חברי ט.א. ל-6-8 שבועות חופש בכל שנה. דבר זה מתאפשר היות ורוב החברים עובדים מעל 42 שעות בשבוע ובכך צוברים "שעות זיכוי" אותן הן מנצלים בהמשך לחופשות. 15,000 שעות מתוקצבות לפנסיה. מגיל 50 כל חבר מזוכה מדי שנה בשעה שבועית אחת כפנסיה. פירושו של דבר, שבגיל 55, חבר יעבוד רק 37 שעות, ועוד 5

מיכאל לבני מתארח אצל ואלרי רנוויק בטווין אוקס

קצת רקע על טווין אוקס

ט.א. נוסדה ע"י קבוצה של חברים אשר ביקשו להגשים את האידיאל של קהילה אוטופית המבוססת על רעיונות של שליטה בסביבה החברתית. מקור ההשראה שלהם היה הרומן האוטופי, Walden Two, אשר נכתב ע"י הפסיכולוג ההתנהגותי (בהביריסטי), B. F. Skinner ב-1948. (הספר המקורי, Walden: Life in the Woods נכתב ב-1854 על ידי הפילוסוף האמריקני, Henry D. Thoreau אשר תיעד את זיכרונותיו מהתבוננות רוחנית בתקופה שבה חי חיים פשוטים בחיק הטבע בחלקת יער במשך שנתיים.) סקינר, ברומן שלו, Walden Two, תיאר חברה סמכותית יחסית ושקיימת בה היררכיה עם חוקי התנהגות המבוססים על הרעיון של תגבור חיובי ושליט. ההיבט

הסמכותי והלא-שוויוני לא עלה בקנה אחד עם רוח שנות ה-60 המאוחרות של המאה הקודמת. עם זאת, ט.א. אימצה חלק מהמסגרת האירגונית של Walden Two, וכן מונחים ארגוניים

מהספר כגון: מתכננים, מנהלים, מועצות מנהלים וזיכויי עבודה.

לט.א. 90 חברים ו-13 ילדים. יש גם "אורחים" אשר החליטו להתנסות בהיכרות הדדית בינם ובין הקהילה למשך שלושה שבועות. ביולי 2012 הייתה רשימה של 12 מועמדים לחברות והרשימה עוד צפויה להתארך. תקופת השהות הממוצעת בט.א. הינה 8 שנים. 20 חברים נמצאים בט.א. כבר יותר מ-10 שנים. חבר אחד בקומונה, נשאר מהדור המייסד.

ט.א. מגבילה את מספר החברים בה ל-90-100 חברים, תוך שאיפה להגיע לאיזון מגדרי. כמו כן, ישנה הגבלה על מספר הילדים - ילד אחד על כל חמישה מבוגרים.

שעות יתוקצבו כפנסיה. כמו כן, חברים וותיקים יכולים לעבוד שעות מלאות ולקחת לעצמם חופשות ארוכות יותר.

לט.א. צי רכב של 16 רכבים, מתוכם גם כמה מיני וואנים. אלה נועדו לשרת את כלל הצרכים של הקומונה, כולל צרכיהם הפרטיים של החברים. (החברים מחויבים ב 35-67 סנט למייל (1.6 ק"מ) – תלוי בגודל של הרכב.) כל חבר בקומונה מקבל כסף כיס בסכום של \$85 לחודש. ברור, משתלם לצאת לחופשה במיני וואן עם עוד משפחה.

ט.א. הובאה לבית משפט ע"י שלטונות המס בטענה בדבר אי תשלום מס הכנסה. בפסק הדין, פסק השופט כנגד שלטונות המס, וקבע כי יש להכליל את ט.א. תחת סטטוס לתשלום מיסים באופן דומה למנזר שבו קופה משותפת. הנהלת החשבונות של ט.א. ממלאת טופס

עבור כל חברה, ומצהירה על הכנסה של \$5000 לחברה לשנה, שכן זהו סכום שהוא מתחת לסף תשלום מס הכנסה.

החיים בט.א.

חברי ט.א. גרים בבתי מגורים כאשר אף בית אינו דומה למשנהו. לרוב גרים כ-7-9 חברים יחד במבנה בו לכל חברה חדר משלה. אם לאחד מאלה יש ילדים, גם לכל ילד יהיה

חדר. כמו כן, במבנה מגורים זה יש מטבח קטן ומרחב משותף, כמעין סלון. את ארוחת הבוקר אוכלים החברים בבית המגורים, ואילו ארוחות הצהריים והערב מוגשות במתחם המטבח/חדר האוכל של הקומונה. במתחם זה מתקיימות גם ישיבות רבות וכן אירועי תרבות שונים (לדוגמה - המצגת שלי על קיבוץ לוטן). למבוגרים יש בני/בנות זוג, ישנם גם כמה זוגות נשואים מבחינה פורמאלית. עם זאת, לכל אחד/ת יש חדר פרטי כאשר בני/בנות זוג לא בהכרח גרים באותו בית מגורים. כמוכן, יש גם אלה עם בני/בנות זוג מחוץ לט.א.

מגורי ט.א. "טבולים בירוק" (זכרו את החוויה המקורית של Thoreau) שכן נעשה מאמץ להשאיר יער סביב המגורים. למספר מגורים יש פאנלים סולאריים. יש גם שדה קטן של פאנלים סולאריים באחד מהשדות.

ט.א. היא קהילה שוויונית ולא היררכית. ריכוז ותיאום שוטף הם בידי המנהלים האחראיים על כל אחד מהענפים והשירותים בתוך הקהילה - למשל ערסלים, טופו, טיפול בילדים, בריאות הגוף, בריאות

הנפש, חברים חדשים ו"תהליך". ("תהליך" פירושו מעין ועדת חברים אשר מטפלת בבעיות שבין החבר והקהילה). החלטות יותר עקרוניות אשר משפיעות על הקהילה כמכלול, מטופלים ע"י צוות של שלושה מתכננים. המתכננים מתחלפים כל 18 חודשים.

זמן רב מושקע בהבטחת המעורבות של כל הקהילה בתהליך של קבלת החלטות. המתכננים יכולים להיפגש פעמיים ואף שלוש פעמים בשבוע לשעתיים עד שלוש שעות. לוח מודעות מיוחד ל"דעות ורעיונות" מאפשר לחברים לבטא את רעיונותיהם. ואבוי למתכננים ומנהלים אשר מתעלמים מהכתוב בלוח מודעות זה.. בממוצע, כ-15 חברים משתתפים באסיפות הכלליות.

הולדת הילדים והטיפול בהם

בשנים הראשונות של ט.א. היה הטיפול בילדים מקיף על בסיס דוגמת הקיבוץ. מבנה מיוחד אשר נקרא "דגניה" נבנה למטרה זו, אך כיום, המבנה בשימוש חלקי בלבד. כעת, הילדים (זכרו - אין הרבה) חיים בבתי המגורים בהם לפחות אחד מההורים גר. כמו כן, לכל ילד יש "Primary" (מקשר ראשוני) מוגדר לכל יום. אלה מהווים כעין קשרים מבוגרים מרכזיים לילדים, בנוסף להוריהם.

טווין אוקס טווה ערסלים מאז 1967

מבוגרים אלה מתפקדים כמחליפים להורים הביולוגיים בעת הצורך, ומעמדם מקביל למעמד של דודים או סבים וסבתות במשפחה המורחבת. מרכיב זה הינו חלק מהתדמית העצמאית של ט.א.

כעת, ילדי ט.א. מתחנכים בתוך הקהילה.

הולדת ילדים בט.א. כרוכה בתהליך מורכב יותר מהאקט הביולוגי עצמו. המעוניינים/ות לעשות או לאמץ ילד צריכים להגיש בקשה לקהילה כולה באמצעות הצוות האחראי לטיפול בילדים. תנאי סף להגשת הבקשה: חברות ב-ט.א. לפחות שנתיים, התנסות קודמת משמעותית וחיונית ב-Primary, שמירה על היחס של 1:5 בין מבוגרים לילדים. הצוות לטיפול בילדים מקדם את הבקשה ואחראי להחלטה הסופית. עם זאת, עד כה סירוב לבקשה להוליד או לאמץ ילד הינו דבר נדיר.

למידע נוסף ורקע: www.twinoaks.org

כמו כן: Kat Kinkade. Is It Utopia Yet?, Twin Oaks Publications, 1992.

בקרו: גם אתם תוכלו להיות בעלים של בנק

גוני נוי

עמלות השורה תופחות, הריבית על המינוס משתוללת והאזרח הקטן מממן את הטלר, הפקידות ומסע הפרסום של הבנק. קבוצת יזמים, בהם דורון שורר, הירושלמי, קיבלה אישור להקים בנק חברתי שבו הלקוחות הם בעלי מניות, ולכל אחד יש זכות הצבעה. בנקאות הוגנת? מתברר שיש חיה כזאת

סכום בלתי נתפס של 700 מיליארד דולרים – זה היקף הסיוע שממשלת ארצות הברית הזרימה למערכת הבנקאית במדינה בשביל לחלץ את הבנקים מקריסה בעקבות המשבר הכלכלי של שנת 2008. חריגים בתכנית ההצלה היו הבנקים הקואופרטיביים ברחבי היבשת – אותם מוסדות פיננסיים שבשונה מהבנקים הרגילים הוקמו ללא מטרת רווח, והבעלים שלהם היו לא אחרים מאשר הלקוחות שלהם.

הכלכלה העולמית לא מצליחה להתאושש מהקריסה ויציבות פיננסית לא נראית באופק, אך הבנקים הקואופרטיביים מפגינים איתנות יוצאת דופן, במיוחד לאור העובדה שהמוסדות השיתופיים הללו צלחו את הסערה הכלכלית ללא סיוע ממשלתי. כעת, ואחרי שכבר מזמן התבססה ברחבי העולם, מגיעה הבשורה הכלכלית-חברתית לישראל.

קבוצת יזמים, בראשותם של הירושלמים דורון שורר, לשעבר הממונה על שוק ההון, ויואב להמן, לשעבר המפקח על הבנקים, קיבלה לפני כשבוע את אישורו העקרוני של המפקח על הבנקים להקים את הבנק החברתי הראשון בישראל. כעת הם פועלים להגיש את המסמכים הדרושים כדי להתקדם בהליכים הביורוקרטיים לקראת פתיחת גוף פיננסי כזה. אף שהשניים אווזים בתארים מרשימים מליבת המערכת הפיננסית בארץ, דווקא פתיחת שוק הבנקאות לתחרות והשאיפה להיטיב עם הצרכן הישראלי עומדות עתה בראש מעייניהם.

דורון שורר. "הבעיה המרכזית של המשק הישראלי היא הריכוזיות"

"הבעיה המרכזית של המשק הישראלי היא בעיית הריכוזיות", קובל שורר למוד הניסיון. "מעט מאוד גופים שולטים על האשראי במשק, מי שמצליח להתפתח הם רק משרדים או חברות שיכולים לקבל אשראי, ומי שיכול לקבל אשראי זה רק מי שקרוב לאותו גוף שנותן אשראי".

לדברי שורר, המציאות הזו גורמת לכך שלא החברות הטובות ביותר או החדשניות והמבטיחות ביותר הן אלה שזוכות לתזרים הנדרש, אלא החברות שמקורות למקורות המימון. "אנחנו יודעים למשל שחברות קבלניות שקשורות לבנקים או לבעלי המניות של הבנקים מקבלות אשראי גבוה פי שניים ויותר מחברות אחרות. הדוח האחרון של OECD על בנקאות בישראל הראה גם הוא שכ-60 אחוז מהאשראי במשק ניתן לפחות מאחוז באוכלוסיה. זה אומר משהו משמעותי גם על שוויון ההזדמנויות שיש לאנשים כאן, ועל היכולת שלהם לפתוח עסק ולהצליח".

שנת הקו-אופ

השנה האחרונה הייתה שנה טובה לקואופרטיבים בכלל, ולקואופרטיבים בישראל במיוחד. עוד ב-2010 הכריז האו"ם על 2012 כשנה הבין-לאומית לקואופרציה, במסגרת ההכרה בתפקיד המרכזי שיש לקואופרטיבים בחייהם הכלכליים והחברתיים של קהילות ועמים מסביב לגלובוס. ההכרזה לוותה גם בהפניית משאבים לחיזוק והפצת הבשורה השיתופית ברחבי העולם. במקביל החלו הקואופרטיבים בישראל לצבור תאוצה, והתארגנויות שנולדו במהלך או בעקבות המחאה החברתית של קיץ 2011 החליטו להפוך את החזון למציאות. בעודם רוכבים על גל הסולידריות של המחאה, הקימו קבוצות ברחבי הארץ ארגונים קואופרטיביים בשלל תחומים – אך בנק קואופרטיבי טרם נוסד בישראל. קואופרטיבים צרכניים בתחום המזון, לעומת זאת, ובהם גם קואופרטיב הצעירים "בשותף" שהוקם לפני פחות משנה בבית הספר הניסויי בירושלים, הולכים ומתרבים, והדגם ששלט בישראל עם קום המדינה נראה היום מבטיח מתמיד.

גם שורר לא מנתק את המיזם הבנקאי-חברתי מהמחאה, שאחדים ממוביליה פונים בימים אלה לפוליטיקה. "מסגרת האשראי הבעייתית מלמדת אותנו משהו גם לגבי יוקר המחיה בארץ; אם אין אשראי זמין, המעטים שמציעים אשראי גובים שכר גבוה, דבר שמייקר את מחירי המזון והדיור. בסופו של דבר, הורדת יוקר המחיה מצריכה לכונן משק פיננסי חופשי שכולל מספר גדול של שחקנים."

המחאה החברתית. היוזמה להקמת הבנק לא מנותקת מהמחאה

בעולם המערבי, בנקים קואופרטיביים הם כבר מזמן דבר שבשגרה. ארצות הברית, בלגיה, בריטניה וקנדה הן רק חלק מהמדינות שבהן הבנקים החברתיים הצליחו להתבסס. בהולנד, למשל, הבנק הקואופרטיבי "ראבו-בנק" הוא היחיד שמחזיק בדירוג הכלכלי המושלם. AAA "סיטי בנק", הבנק הגדול בעולם, מהווה רק שלושה אחוזים ממערכת הבנקאות האמריקאית. יש שם אלפי בנקים, בעוד שאצלנו לא נוסד אף בנק חדש מאז קום המדינה, מסביר שורר. "בכל העולם, בין אם במדינות צעירות ובין אם בוותיקות, פועלים עשרות בנקים ממדינות אחרות. בנקים איטלקיים, אמריקאיים והולנדיים פותחים סניפים בכל רחבי העולם – אבל

בישראל אין בנק זר אחד. איך זה יכול להיות? אנחנו מדינה מצליחה שיש בה הכנסה גבוהה לנפש ונתונים מרשימים, ולא ייתכן שהבנקים לא רואים את זה.

"ככל הנראה, יש מישהו שמונע את זה מהם. כל המערכת הזאת קצת עקומה, והרעיון של הבנק הקואופרטיבי הוא שיבוא שחקן חדש ויפתח את הדלת. המטרה שלי היא לא להשתלב בין היחידים שקיימים היום, אלא שבעקבותינו יבואו עוד הרבה אנשים ויקימו עוד בנקים. ככל שיהיו יותר בנקים ותיווצר יותר תחרות, כך יהיה יותר טוב לכולם – וזה הפתרון למשק הישראלי."

פתוח-סגור

לטענתו של שורר, הרעיון הקואופרטיבי יסייע בפתרון הקשיים הקיימים כיום. "הרעיון מקובל מאוד בעולם, אף שהוא לא מקובל בישראל", הוא אומר. "בבנק קואופרטיבי, במקום שיהיה בעל מניות יחיד, נניח כמו שרי אריסון בבנק הפועלים, יהיו עשרות אלפי אנשים קטנים שכל אחד מהם יהיה בעלים של חלק קטן מהבנק, וביחד הם יהיו בעלים של בנק גדול. חינוכו אותנו לאהוב את השיטה הקיימת ולמדנו שטייקון זה טוב – אבל מה חזק ויציב יותר, פירמידה שיש לה בסיס רחב, או פירמידה שעומדת על עמוד יחיד?"

"התשובה הפיזיקלית היא שכל שיש יותר אבנים בבסיס המבנה, כך הוא יותר יציב. לכן הבנקים הקואופרטיביים בעולם מקבלים את הדירוג הגבוה ביותר וזוכים לשבחי הבנק העולמי וקרן המטבע והם לא נפגעו במשבר האחרון – כי בבסיסם נמצאים הרבה אנשים קטנים שהמשבר לא פוגע בהם באופן דרסטי, או שהוא פוגע בשוליים. זה לא כמו בן דב או דנקר, שאצלם מדובר במצב קיצוני של חי או מת."

עוד מציין שורר כי "בנקים קואופרטיביים הוכיחו את עצמם. בארצות הברית כ-30 אחוז מהבנקאות היא קואופרטיבית, ובאירופה כ-40 אחוז. כשהבעלות נמצאת בידי הצרכנים, הבעלים לוקחים סיכונים יותר נמוכים ומפעילים יותר שיקול דעת."

בנק ישראל. "מאז קום המדינה לא קם בישראל אף בנק"

בבנק קואופרטיבי כל לקוח רשאי לקנות מניה אחת בלבד, והיא מקנה לו זכות הצבעה בהחלטות הבנק השיתופי. לכל קול של בעל מניה יש משקל שווה בקבלת ההחלטות. דמי המניה במיזם של שורר וחבריו מוערכים בכ-3,000 שקל, "כי זה בערך הסכום שקבעה ועדת טרכטנברג כסכום המיותר שמשפחות בישראל משלמות לבנקים בממוצע מדי שנה", כדברי שורר. על דמי המניה אומר שורר כי "זה לא סכום בשמים, והתשלום הוא חד-פעמי. אנחנו מתכננים לעבוד במתכונת של דמוקרטיה מוחלטת, וננהיג מערכת של הצבעה אלקטרונית מהבית, וכך כל בעלי המניות יוכלו להשתתף. צריך לזכור שהיום, גם אם כאדם פרטי רכשת מניות בבנק כלשהו, אתה בעצם לא משתתף במשחק. אנחנו לעומת זאת נאפשר לכל בעלי המניות להשפיע על החלטות ערכיות והחלטות מדיניות שישפיעו על הבנק."

בתוך כך, רבות מהפעולות הבנקאיות יתבצעו גם הן באופן מקוון, במטרה לחסוך בעלויות התפעול של הבנק העתידי.

את הבנקים הקואופרטיביים מגדיר שורר כ"המילה אחרונה בתחום הבנקאות", אך מדגיש כי מדובר בבנקאות עסקית ולא פילנתרופית. "הבנקאות עסקית לחלוטין, אבל במקום להעביר את הרווחים של הבנק לבעל הון, הרווח מתחלק בין החברים בקואופרטיב, בכמה אופנים: קודם כול באמצעות עלויות יותר נמוכות של עמלות, ריביות יותר גבוהות על פיקדונות ויותר נמוכות על הלוואות, ושנית באמצעות חלוקה של רווחים בין בעלי המניות".

"מעבר של מספר משמעותי של לקוחות לבנק קואופרטיבי ופתיחת השוק לתחרות יספקו הרבה יותר הזדמנויות לאזרחים בישראל בכל תחומי החיים, משום שהנגישות למקורות הכסף תהיה הרבה יותר הוגנת ויותר פתוחה, והמבחן יהיה כמה חברים יצטרפו. אנשים ימצאו את עצמם מול מערכת בנקאית הוגנת ויוכלו פתאום להפנות יותר כסף לחינוך, למשל. אנחנו מעוניינים שכמה שיותר אנשים ישתלבו בפעילות לקראת הקמת הבנק ובגיוס הכסף. הכול תלוי באנשים שיצטרפו ליוזמה".

בחודשים האחרונים אני שותף ליוזמה בשם "אופק" שמטרתה הקמה של בנק קואופרטיבי ראשון בישראל.

היוזמה כבר ראתה אור באמצעי התקשורת ואתר האינטרנט שלנו באויר, אך עדיין לא התחלנו בפניות הקוראות לציבור הרחב להצטרף. נכון להיום הצטרפו קרוב ל 1,000 חברים, כמעט כולם פנו אלינו מיוזמתם. רגע לפני שאנחנו יוצאים בקמפיין רחב, רציתי להזמין אותך להצטרף ולהוות חלק מהגרעין המייסד.

בנק קואופרטיבי הוא בנק שנמצא בבעלות הלקוחות שלו. ככזה, המטרה הראשית של הבנק היא לקדם את האינטרסים הכלכליים של לקוחותיו. אגב, בנקים קואופרטיבים מהווים חלק משמעותי מהמערכת הבנקאית באירופה ובארה"ב.

מזה למעלה משנה, צוותים של אופק מקדמים את תהליך הקמת הבנק הקואופרטיבי, הן במישור הרגולטורי והן במישור המעשי – בניית המודל הפיננסי של הבנק, יצירת סל המוצרים הבנקאיים שיוצעו, תוך התאמתו לקהל היעד של הבנק שיקום – משקי בית ועסקים קטנים, גיבוש מדיניות המחשוב של הבנק, גיבוש ערכי הבנק והאגודה השיתופית ועוד.

האתגר שבהקמת בנק חדש בישראל הוא עצום. רבים וטובים רואים באתגר זה חשיבות עליונה ועל כן ליוזמה של "אופק" שותפים אנשים מנוסים משוק הבנקאות ושוק ההון הישראלי לצד יזמים חברתיים. אנחנו זוכים לשיתוף פעולה מבנק ישראל והמפקח על הבנקים ומקבלים עידוד חם ומרשים ממשרד האוצר.

כדי לחולל את השינוי עבור הציבור אנו זקוקים לציבור, לכן אני פונה אליך. אני מזמין את החברים והשותפים שלי, להיות חלק מהשינוי ולרכוש מניית חברות באופק באמצעות אתר האינטרנט (<https://www.ofek.coop/Signup>). אשמח גם להירתמותך בקידום הרעיון.

כל מצטרף מקרב אותנו אל היעד- יצירת מציאות חדשה בבנקאות ובכלכלה הישראלית.

תודה על הקריאה ותשומת הלב,

יובל

052-5986800

הלימוד המשותף בשולחן הקומונות

ריכז ומביא לדפוס: מיכאל לבני

אמונה

שולחן הקומונות פועל מתוך הכרה כי רעיון החיים המשותפים אינה הנורמה בעידן שלנו, עידן בו שולט הנאו-ליברליזם ברוב ארצות המערב. עם זאת, אנחנו מאמינים כי דרך השיתוף במסגרות של "יחד" היא הדרך אשר תבטיח איכות חיים עדיפה לאנושות כולה, ו במדינת ישראל בפרט.

ראינו לנכון לדון בעצם השאלה: מהי אמונה? לשם הדיון הבאנו כמה מקורות:

1. פול טיליך (1886 – 1965), תיאולוג נוצרי המתאר את האמונה כעניין עליון בחיי האדם. בראייה ציונית.
2. א.ד. גורדון המנסח את רעיון האמונה בתחיית עם ישראל בארצו כאמונה ב"חיי עולם", מבלי לוותר לשם כך על "חיי השעה".
3. לבסוף הבאנו שני שירים: "אני מאמין" מאת שאול טשרניחובסקי ו"אני ואתה" מאת אריק אינשטיין. שני שירים המבטאים אמונה באדם היכול לשנות את המציאות.

פול טיליך: דינמיקה של האמונה (The Dynamics of Faith)

Harper Torchbooks, 1958

מהי אמונה?

1. אמונה כעניין עליון

אמונה היא מצב הקיום שזוכה להתייחסות העליונה: הדינמיקה של האמונה היא הדינמיקה של העניין העליון המעסיק את האדם. האדם, כמו כל ישות חיה, מתעניין בדברים רבים, ומעל לכל בדברים המתנים את עצם קיומו, כמו אוכל וקורת גג. אולם, את האדם בניגוד ליצורים חיים אחרים, מעסיקים עניינים רוחניים - תפיסתיים, אסטטיים, חברתיים ופוליטיים. כמה מאותם עניינים מורגשים כדחופים, לעיתים קרובות דחופים ביותר, וכל אחד מהם, כמו גם העניינים החיוניים, יכול לתבוע עליונות על חיי היחיד או על חיי קבוצה חברתית.

אם העניין תובע עליונות, אזי הוא דורש כניעה מוחלטת של מי שמקבל תביעה זו. הכניעה לתביעה מבטיחה מימוש מוחלט, אפילו אם התביעה מכפיפה או דוחה כל תביעה אחרת. אם קבוצה לאומית הופכת את חיי האומה וצמיחתה לעניינה העליון, זה מחייב שכל העניינים האחרים, קיום כלכלי, בריאות וחיים, משפחה, אמת אסטטית ותפיסית, צדק ואנושיות, יוקרבו. הלאומנות הקיצונית של המאה ה-20 הינה מעבדה ללימוד משמעות החופפת של כל תחומי הקיום האנושי, כולל העניין הבסיסי ביותר של החיים היום-יומיים, לעליונות המוחלטת של האומה. הכל מרוכז סביב האל היחיד, האומה - אל שהוכיח ללא ספק את אופיו השטני אך מדגים בבהירות את האופי הבלתי מותנה של העניין העליון.

2. אמונה - בעניין עליון - כהגשמה עליונה

אך לא רק בתביעה הבלתי מותנית המוצבת על ידי העניין העליון אנו עוסקים. השאלה בפנינו היא גם הבטחת הגשמה המלאה הכרוכה בקבלת אמונה בעניין העליון. תוכן ההבטחה הזו אינו מוגדר בהכרח. הוא יכול לבוא לידי ביטוי באמצעות סמלים עמומים או באמצעות סמלים מוגדרים שאי אפשר להתייחס אליהם פשוטו כמשמעו, כמו

"גדולת האומה" בה משתתף האדם גם אם נתן את חייו למענה, או כיבוש האנושות בידי "הגזע המושיע" וכדומה. בכל אחד מן המקרים הללו זוהי "ההגשמה העליונה" המובטחת, ואי-הכללה בהגשמה המובטחת משמשת כאיום במידה והתביעה הבלתי-מותנית לא תכובד.

הברית הישנה (התנ"ך) מלאה בציוויים אשר הופכים את טבעה של הכניעה הזאת למוחשית. התנ"ך מלא הבטחות ואיומים המייחסים תביעה מהמאמין להיכנע לציוויים של ה'. ההבטחות מתרכזות סביב הגשמת החיים הלאומיים והפרטיים. האיום הוא אי ההכללה בהגשמה כזו באמצעות הכחדה לאומית וגורל אישי מר. עבור אנשי הברית הישנה, אמונה היא מצב בו ה' ומה שהוא מייצג באמצעות תביעתו איומו והבטחתו, מהווים את העניין העליון.

פול טיליד, (1886-1965), פילוסוף ותיאולוג
גרמני-אמריקני פרוטסטנטי. נמלט לארה"ב
עם עליית הנאצים לשלטון ב-1933

אופייה של האמונה מעניקה אמת מידה נוספת לאבחנה בין עניין עליון אמיתי וכוזב. דוגמא: הסופי תובע אין סופיות מבלי שתהיה ברשותו (למשל: האומה או ההצלחה האישית). כמובן, קיימות דרגות שונות בתחום האין-סופי של עניינים עליונים כוזבים. האומה קרובה יותר לעניין עליון אמיתי מאשר ההצלחה האישית. אקסטזה לאומנית יכולה ליצור מצב בו הנושא כמעט נבלע בידי הנשוא. אולם, לאחר זמן מה, מתאכזב האדם ומתוודה לשניות. אז, בהסתכלו על האומה באופן ספקני ומחושב, נוהג האדם באי-צדק אפילו בתביעותיה המוצדקות.

להתגבר על אכזבה לאומית. כאן ההבדל בין אמונה אמתית לבין אמונה בעבודה זרה. באמונה אמתית העניין העליון הוא עניין במשהו עליון באמת (האינסופי); בעוד שבאמונה כוזבת, מצבים מוחשיים סופיים מועלים לדרגת עניין עליון. התוצאה של עבודה זרה (אמונה כוזבת) שלא ניתן להימלט ממנה היא "אכזבה קיומית", אכזבה אשר חודרת לעצם קיומו של האדם.

האדם שנכנס לתחום האמונה נכנס לתחום הקדוש של החיים. במקום בו קיימת אמונה קיימת מודעות לקדושה. נראה כאילו יש ניגוד בין דברים אלה לבין מה שנאמר קודם אודות עבודה זרה. אולם אין זה נוגד את הניתוח שלנו של עבודה זרה. זה נוגד רק את הדרך המקובלת בה משתמשים במונח "קדוש". מה שהוא עניינו העליון של האדם הופך להיות קדוש. המודעות לקדוש הוא המודעות לנוכחות האלוהי, כלומר לתוכנו של העניין העליון שלנו. מודעות זו באה לידי ביטוי באופן נפלא בתנ"ך מחזונות האבות ומשה עד להתנסויות של הנביאים הגדולים וכותבי "תהילים".

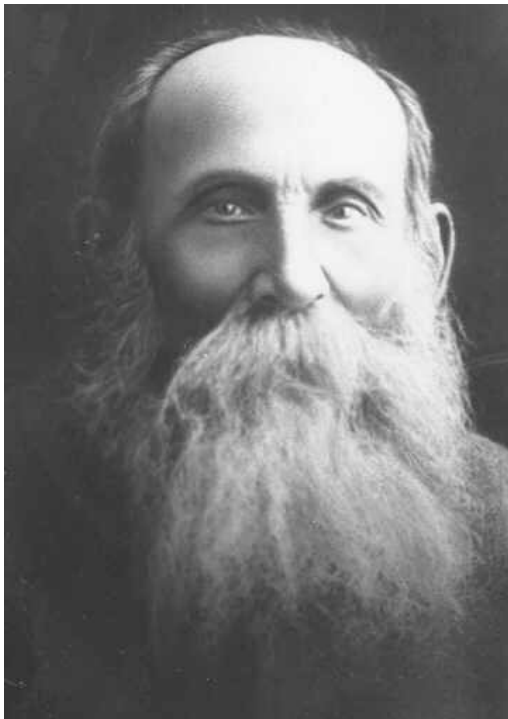
חיי שעה שהם חיי עולם ולא קורבן (1911)

כל עוד שלא חל אצלי שינוי בטעם החיים אין לי לבקש אחרי חיים חדשים כי לא אמצאם. חיים חדשים הם קודם כל טעם חיים חדש. רעיון זה הוא פשוט מאוד, ואף על פי כן, אין כל פלא בדבר שרבים אינם מבינים אותו וחושבים אותו לרעיון מוזר. אומרים שעל האדם העובד לברר לעצמו מה הוא רוצה, אם הוא רוצה לעבוד ולחיות בעצמו, או לעבוד כדי שיחיו אחרים, כלומר לטובת הכלל או לטובתם של הדורות הבאים. שאלות מעין אלה מסיחות את דעתו של האדם מן העיקר: מחיי שעה שיש בהם חיי עולם, כי במידה שחיי השעה הם חיים של ממש יש בהם חיי עולם.*

האדם העובד המבקש לעצמו חיים חדשים אינו מבקש אותם בשמיים ולא באוויר אלא באותם החיים עצמם שהוא בא לחדשם, בעבודה שהוא עושה, בתנאים שהוא חי בהם ובהתאמות שהוא מתאמץ בלהסיר את המכשולים מעל דרכו.

יש החושבים שהבא לשם חיי עולם אין לו צורך בחיי שעה. לדעתם המבקש חיי עולם הוא בחינת "שה לעולה", כפרתו של עם ישראל, והוא מקריב את חיי השעה שלו, כלומר אינו חי. תפיסה זו נראית כאילו יש בה גבורה ובאמת יש בה פסיביות. היא קיימת בכוח ההתמדה של החלטה שנתקבלה פעם ואילו הגבורה האמיתית היא אקטיבית תדיר.

מעטים הם אלו המבקשים חיים חדשים בפועל, ולא מעטים הם ה"קורבנות", ורבים הם אלו המבקשים חיים חדשים במחשבה בלבד. החיים החדשים בפועל דורשים אקטיביות בלתי פוסקת והפאסיביות אינה מביאה לתחייה של עם. הבא לשם חיי עולם אינו שה לעולה ולא כפרתו של עם ישראל, הוא אינו מקריב את חיי השעה שלו, כי חיי שעה שיש בהם טעם הם חיי עולם.

א.ד. גורדון, 1856 – 1922, עלה ארצה ב-1904. הוגה דעות של אנשי העלייה השנייה

שתי דרכים לפנינו בארץ ישראל: דרך החיים הגלויים עם החוכמה הגלוית, עם ההרגשה והטעם הגלויים ועם המעשים וכוח המעשים הגלויים ודרך החיים של התחייה שאנו מבקשים ללכת בה. יבחר לו כל אחד באשר יבחר, אבל יכיר במה שבחר וידע מי שבחר בדרך התחייה שלא ילך למעשה בדרך הגלות. הגלות היא לעולם גלות ובא"י אין פחות גלות מאשר בארץ אחרת. מי שחפץ בתחייה עליו לתת במחירה את החיים הגלויים ויש לציין שמבחינת האמת המחיר אינו גדול. אין לחשוב שהחפץ בחיים של האומה בעתיד צריך להמית את עצמו בהווה. החפץ בחיים עליו לבקש חיים אלא שעליו לבקשם באופן אחר, לבקש חיים אחרים, כלומר, חיים בעלי טעם אחר. האוהב טוב לו בפת חרבה ובאוהל דל ביחד עם אהובתו מאשר בחיי תענוגות בהיכלי מלך בלעדיה, כי רק החיים בקרבתה של אהובתו הם לו חיים ממש. גם האוהב מבקש רחבות בחיים ומותרות בחיים אבל רק בקרבת אהובתו, וכל המרחיקו מאהובתו הרי זה מרחיקו מחייו. וכן, באהבה הרוחנית המבקש חיים הטבועים בחותמה של התחייה בוחר בחיים אלה בין שהם חיים טובים ובין שהם חיים דלים ומואס בחיים שאינם טבועים בחותם התחייה שאינם חיי עולם וגם לא חיי שעה.

*הדגשות במקור.

בתים מתוך : אני מאמין (1892)
מילים : שאול טשרניחובסקי

אריק איינשטיין

שחקי, שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך.

כי עוד נפשי דרור שואפת,
לא מכרתיה לעגל-פז,
כי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחו, רוח עז...

אני ואתה נשנה את העולם (1977)
מילים : אריק איינשטיין

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כפר כלם,
אמרו את זה קדם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.

אני ואתה ננסה מהתחלה,
יהיה לנו רע, אין דבר זה לא נורא,
אמרו את זה קדם לפני,
זה לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.
אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כפר כלם,
אמרו את זה קדם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.

אאמינה גם בעתיד,
אף אם ירחק זה היום,
אך בוא יבוא - ישאו שלום
אז וברכה לאם מלאם.
ישוב יפרח אז גם עמי,
ובארץ יקום דור,
ברזל-כבלי יוסר מנו,
עין-בעין יראה אור...

שאול טשרניחובסקי

בארץ: יוזמה חדשה להקמת קהילה אקולוגית.

בסופשבוע 5-7 בדצמבר התכנסו כ-40 צעירים בגילאי 25 – 35 מהארץ ומחול"ל בקיבוץ לוטן שבערבה הדרומית. מטרת המפגש הייתה לבשל את רעיון הקמת קהילה אקולוגית חדשה.

רעיון הקהילה החדשה הוא יוזמה של קבוצה קטנה של בוגרי ההכשרות האקולוגיות של המרכז לאקולוגיה יצירתית (מל"י) בקיבוץ לוטן. שאיפתם של היוזמים היא לבנות כפר אקולוגי חדש בשטחים זמינים אך לא מפותחים של קיבוץ לוטן. הקהילה תתבסס על התשתיות הקיימות של הקיבוץ ותחלוק את החזון והמכנה המשותף האקולוגי שמיוצג במל"י.

החזון של הקבוצה המתהווה הוא: "קיום יחסים בריאים ובני קיימא בין אנשים וכדור הארץ במכלול הממדים - אקולוגיים, חברתיים, כלכליים ורוחניים." עקרונות הליבה למימוש החזון יתבססו על תורות הקיימות כגון permaculture (עוד אין לו מילה טובה בעברית) ותקשורת מקרבת (Non Violent Communication). עקרונות אלה יקנו לקהילה כושר התמודדות עם אתגרים צפויים ובלתי צפויים.

חברי הקהילה פוטנציאליים חדשים במפגש במהלך סדנת Ecovillage בקיבוץ לוטן 5-7, בדצמבר 2013

התהוותה של קהילה זו עוד בראשיתה. מפגש סוף השבוע תוכנן על מנת להציג את הרעיון וליצור עניין אצל אלה העשויים למצוא בו עניין ולקחת בו חלק. היוזמה גם גייסה את תמיכת המועצה האזורית חבל אילות. יו"ר המועצה, אודי גת, הציג בפני המשתתפים את הפוטנציאל לפיתוח בדרום הערבה בכלל ובתחום האנרגיה המתחדשת בפרט. נראה כי גם קיבוץ לוטן עצמו נלהב מהרעיון של פיתוח ברוח הסביבתנות וגיוס האנרגיות החדשות ואירח בנדיבות את באי המפגש. ההתכנסות החברתית המסורתית של חברי הקיבוץ אחרי סעודת ליל שבת עברה מהמועדון למרכז המבקרים החדש שבמרכז לאקולוגיה יצירתית. היו הופעות של מוזיקאים ומפגש לא פורמלי בין המשתתפים וחברי הקיבוץ באווירה חמה וחגיגת.

בסיום הכנס נשאלו המשתתפים מי מהם מוכנים לקחת חלק ביצירת החזון החדש. יותר מעשרה משתתפים הביעו נכונות להיות מעורבים באופן פעיל. מבחינת הצוות היוזם זו הייתה התחלה מבטיחה.

השלב הבא כולל קיום סדרה של פגישות עם השותפים החדשים – זאת על מנת לעבות את החזון ואת הדרך למימושו, ולבנות תוכנית פעולה מבנית - כלכלית וחברתית. בנוסף, נחוץ לגבש תכנית עסקית מעשית אשר כוללת לוח זמנים סביר לביצועה. הכוונה היא להתחיל בבניית מגורים ותשתיות בראשית 2015. על מנת לעורר עניין, קיים רצון לתכנן עוד אירוע היכרות, בדומה לאירוע שהיה זה עתה, ברבעון הראשון של 2014.

המתעניינים בפרטים נוספים מוזמנים ליצור קשר עם איתן ב ethan@ecovillage.org או ג'וש

zuck000@gmail.com

כנס הקהילות היהודיות הייעודיות הראשון (?!?) (בשנים האחרונות באמריקה)

כתב: גיימס גרנט-רוזנהד, קיבוץ משעול, קבוצות הבחירה של המחנות העולים

הקדשתי את 15 השנים האחרונות לבניית קהילות שיתופיות במלואן בישראל. קבוצות וקיבוצים עירוניים, וביניהם קיבוץ המכנים שלי - קיבוץ משעול, הקיבוץ העירוני הגדול בישראל. בנוסף עסקתי בבניית תנועות

ארציות שיוצרות קבוצות שיתופיות משימתיות (תנועת בוגרי הבונים דרור "קבוצת עם" ובוגרי תנועת המחנות העולים - "קבוצות הבחירה"). יתרה מזאת, הייתי מחויב לבניית שותפויות וקשרים בין הקהילות המגוונות והתנועות, כמו בהקמת מועצת הקבוצות והקהילות המשימתיות בישראל, שכוללת 14 תנועות ורשתות של קהילות וקבוצות משימתיות ברחבי ישראל. ועידות וסמינרים הן צורת מפגש ולמידה מוכרת במעגלים אלו. במפגשים אלו הרבה למידה נובעת מהיסטוריה של 100 שנה של חיי קיבוץ, שלאורכן תמיד היו מפגשי קהילות,

מפגשי שותפים ותנועות. לאור הרקע הזה, זה היה מן ההפתעה לשמוע על אירוע המפורסם כ- "כנס הקהילות הייעודיות הראשונה (!?!)".

הספקות שלי לא היו מוגבלות רק לכותרת המפגש. לאורך 15 השנים האחרונות אירחתי אין ספור יהודים אמריקאים צעירים שהיו בטוחים שאין סיבה מכרעת לכך שהם צריכים לגור בישראל על מנת לבנות קהילות פעילות חברתיות. למעשה, הן נשבעו שהם יהיו החלוצים שיבנו קהילות כדוגמת קיבוצים עירוניים בארצות הברית וקנדה. אל אף נאמנותם להבטחתם לא לבוא לארץ, מאות צעירים אלו (אכן מאות), החלוצים פוטנציאל לא הצליחו לבנות קיבוץ עירוני בר קיימא בצפון אמריקה. רבים מהם חיו בקומונות והיו פעילים בתקופת הקולג' ולעיתים זמן קצר אחרי סיום

הלימודים כשנת שבתון של "חיים תנועתיים" אבל לא מעבר לזה. היו שני ניסיונות יוצאי דופן, קבוצת עורב (בוגרי השומר הצעיר) וקבוצת הבונים דרור בברוקלין, אבל גם שתיהן לא חיו יחד לאורך זמן רב. מכך נבע הספק המרכזי שלי לפני הכנס- מעבר לכותרת המפוקפקת היסטורית- האם יש פוטנציאל רציני לקהילות ייעודיות יהודיות, כדוגמת קיבוצים עירוניים מחוץ לישראל.

במרכז פרלסטון ליד בולטימור, בין ה-14-17 בנובמבר, לצד 190 בוני קהילות חדורי מוטיבציה ונרגשים

ודוברים מכל רחבי אמריקה, הספקות שלי הונחו בצד. דבר חדש ומסעיר מתפתח שם ואני מרגיש אסיר תודה שהיתה לי את ההזדמנות להיות נוכח ולקחת חלק בתהליך. אני מאמין שלא משנה מה הנסיבות ההיסטוריות שמנעו עד כה יצירת קהילות ייעודיות יהודיות בצפון אמריקה, הן עומדות להשתנות, וניתן יהיה לעבור את המכשולים. יש שם מספר צעירים חלוצים מרשימים, שידאגו להתגבר על כל מכשול. בעוד שהיו מספר בוגרי

הבונים דרור בין המשתתפים, הטון המוביל בסמינר נקבע על ידי בוגרי תוכניות כמו טבע ואדמה. מארגני הכנס היו מ'חזון', 'איזבלה פרידמן' ו'פרלסטון' ורבים מהמשתתפים מחפשים קהילה ייעודית יותר סביבתית/רוחנית/אורגנית מאשר קהילה פעילה חברתית כדוגמת הקיבוץ העירוני. אם זאת, היו גם מספר משמעותי של משתתפים שהתעניינו בבניית קהילה עירונית ועיסוק בצדק חברתי, למשל חברי בית משה כבוד בבוסטון.

הסוכנות היהודית יצרה קשר מפתיע וחדשני כשהביאה כמה מאתנו-חברים לצורות חיים של קהילות ייעודיות

יהודיות, שלא רק מצליחות להתקיים לאורך שנים, אלא גם צומחות ומתפתחות ברחבי הארץ. אני בטוח שלכותרת שנתנה לנו-המשלחת הישראלית, היתה השפעה דרמטית על התוכן והאנרגיה בכנס. הבאת דוגמאות אישיות "עובדות על הקבוצה", אפשרה לאותם משתתפים יוצרים צעירים לפתוח אופקים מעבר לגבולות צפון אמריקה. היו גם הרבה משתתפים ודוברים מקהילות ייעודיות לא רק יהודיות Twin Oaks, The

Camphill communities (Farm ועוד קבוצות רבות), אבל לפן היהודי-ציוני-ישראלי של היצירה הקהילתית המשותפת יכולנו להעשיר ולהוסיף בצורה ייחודית.

נקודה אידיאולוגית מעניינת לגבי משתתפי הכנס, לגבי שאלת הציונות: המשתתף הממוצע בכנס לא היה ציוני, אנטי ציוני או פוסט ציוני. זה כמעט ולא היה עניין. האם זה לא רלוונטי להם? בורות מבורכת? זה לא המצב-רבים מהם שהו בישראל, פעמים רבות בקיבוצים הקלאסיים, וחזרו מאוכזבים. הכנס היווה הזדמנות להתחלת דיאלוג חינוכי. משתתפי המשלחת הישראלית הבטיחו ששאלות חשובות בקשר לציונות / 'עמיות' / יחסי ישראל-תפוצות יהיו רלוונטיות ונוכחות במידה מסוימת במהלך התהליך, כאשר אם המשלחת לא היתה נוכחת שאלות ונושאים אלו לא היו מגיעים כלל להתייחסות.

באופן כללי הכנס היה מלא באנשים שכמהים לקהילה ואנשים שעובדים ביצירות ובמסירות על תהליך בניית קהילות. ביצירת הבמה לפגישה בין המשתתפים, מארגני הכנס עזרו לתעל את התשוקה, והכמיהה למה שאולי יהיה תופעה היסטורית של בניית תנועה. הכנס התמודד עם הצורך המשמעותי בין כל בני האדם, ובמיוחד בקרב

היהודים - מסיבות היסטוריות ותרבותיות - הצורך בקהילה. ההגשמה ההוליסטית שעונה על הצורך הזה הגיעה לידי ביטוי בפריחת קהילות ייעודיות שנוצרו בבחירת החברים בהן והן במשימות חינוכיות-חברתיות כגון בקיבוצי המחנכים וקיבוצים עירוניים במהלך 30 השנה האחרונות בישראל. יכול להיות שהכנס ה'ראשון', או לפחות ה'ראשון' לאחרונה באמריקה - לקהילות ייעודיות יהודיות יהווה סימן להתחלה של דרך ותהליך דומה לחלוציות* והגשמה* בארצות הברית.

(*)כציוני-סוציאליסטי אני לא מאמין שמונחים ציוניים כאלה מתאימים בכלל לחיים בגולה, אבל לא מצאתי מילים אחרות בעברית למעשים כאלה!)

יז לבנקין
סמינר אפעל
רמת אפעל
52960 ישראל

kip

<http://www.communa.org.il>

הוצאת "קול" בעברית היא בסיוע עמותת צל התמר ע.ר.